

Delovno gradivo: "Strategija razvoja na območju Alp" (poročilo, str. 92 - 101)

Javni posvet, Ljubljana, 25. oktober 2012

Tematski cilj "Omiliti tveganja in izkoristiti priložnosti v zvezi z demografskimi spremembami"

Različni vidiki demografskih sprememb imajo različne vplive na različne alpske regije. Obrobna podeželska območja z malo turističnimi aktivnostmi se soočajo z nizko rodnostjo, preseljevanjem zaradi pomanjkanja delovnih mest, krčenjem in staranjem prebivalstva, begom možgan v mesta in vele mesta, pomanjkanjem osnovnih storitev, propadanjem zgradb in opuščanjem kmetijskih dejavnosti, ki oblikujejo kulturno krajino. Po drugi strani pa se urbana območja izven jedrnega alpskega območja z različnimi kulturnimi ozadji soočajo z vedno večjo raznolikostjo življenjskih stilov in subkultur in z vedno večjimi zahtevami po izobraževalnih, socialnih in zdravstvenih službah. Opaziti je vedno večji razkorak med temi različnimi tipi območij. Nerešeni ostajajo predvsem problemi v zvezi z boljšo integracijo priseljencev, ohranjanjem in razvojem kulturne dediščine, premoščanjem razlik med spoloma in spremembami v družinski strukturi, ki niso značilni le za območje Alp. Razen tveganja predstavljajo demografske spremembe tudi priložnost: socialni in gospodarski potencial starajoče se družbe.

Specifični cilji	ALP	MRS	Dr
Oblikovati politiko, sprejeti ukrepe in izvajati dejavnosti za izboljšanje socialne in kulturne infrastrukture, ki bo ustrezala starajoči se družbi in spreminjajočemu se družinskemu sistemu.	✓	✓	
Izboljšati politiko, ukrepe in dejavnosti za boljšo integracijo priseljencev in za spopadanje z vedno večjo socialno raznolikostjo v urbanih in še posebno v podeželskih območjih.	✓	✓	✓
Izboljšati ukrepe v zvezi z upadanjem prebivalstva, zmanjševanjem osnovnih storitev in strukturnimi spremembami.	✓	✓	
Oblikovati politiko, sprejeti ukrepe in izvajati dejavnosti za rešitve, ki bodo po meri izoliranim mestnim občinam in oddaljenim območjem.	✓	✓	
Razviti strategije v zvezi z naraščajočo potrebo po sekundarnih domovih na atraktivnih področjih.	✓		

ALP- Program«Območje Alp»; MRS – Makro-regionalna strategija; Dr – drugi okvirji

Ključni nosilci dejavnosti:

Nacionalni in regijski uradi, ki se ukvarjajo s splošnimi socialnimi zadevami, prebivalstvom, integracijo in še posebej s politiko enakopravnosti med spoloma; raziskovalni inštituti, ki so specializirani za demografijo in razvoj življenjskega stila; posredovalne ustanove, kot na primer regionalne upravne enote pa tudi nevladne organizacije (NVO), ki se ukvarjajo s socialnimi in kulturnimi zadevami ter omrežja, kot je "Povezanost v Alpah".

Tematski cilj "Izkoristiti raznolikost človeških in kulturnih potencialov"

Posamezniki in socialne skupine s svojim tradicionalnim znanjem in veščinami pa tudi raznolikim kulturnim ozadjem so eden ključnih potencialov območja Alp, ki je bil doslej le deloma izkoriščen, zaradi česar prihaja po eni strani do brezposelnosti, po drugi pa do pomanjkanja delovne sile v nekaterih regijah in enotah. Obstoječi potencial območja je mogoče bolje izrabiti z boljšim vključevanjem mladih in starejših prebivalcev, pa tudi žensk in priseljencev v delovni proces in v opravljanje političnih in izvršilnih funkcij. Vedno večja hitrost sprememb v globalnem svetu še poudarja te izzive, ki imajo neposreden vpliv na socialno in teritorialno kohezijo. Razen tega bi veljalo bogat kulturni potencial območja bolje izkoristiti in povezati z novimi socialnimi in kulturnimi trendi. Spoštovanje do starejših in cenjenje novega bi lahko postala načina za soočanje z izzivi sprememb.

Specifični cilji	ALP	MRS	Dr
Oblikovati politiko in ukrepe ter izvajati dejavnosti za boljše okoriščenje s tradicionalnim knowhow-om, kulturno in naravno dediščino preko trženja izdelkov in storitev, značilnih za to območje, kar bi povečalo njegovo konkurenčnost	✓	✓	
Izkoristiti alpsko kulturno dediščino (še posebej nematerialno kulturno dediščino) na področju raziskovanja in razvoja.		✓	✓
Usposobiti posameznike in posebne socialne skupine z izobraževanjem, izpopolnjevanjem in vseživljenjskim učenjem.		✓	✓
Podpreti izboljšanje organizacijske in samoupravljalne zmogljivosti lokalnih in regionalnih enot s posebnim poudarkom na potencialu mladih in starejših prebivalcev, žensk in priseljencev.	✓	✓	✓
Oblikovati politiko, sprejeti ukrepe in izvajati dejavnosti za boljše izkoriščanje potenciala "mladih odraslih" za prostovoljno delo.	✓	✓	
Podpreti boj za talente v globalni konkurenci.			✓
Razviti okvirje za boljše izkoriščanje potenciala tistih izseljencev, ki so še vedno zainteresirani za območje svojega izvora, tako da se jim ponudijo priložnosti za začasno vrnitev ali ostali načini za "prisotnost iz daljave"	✓		✓

ALP- Program »Območje Alp«; MRS – Makro-regionalna strategija; Dr – drugi okvirji

Ključni nosilci dejavnosti

Ministrstva in regionalni uradi za socialne zadeve, izobraževanje, družino in enakost med spoloma; ustanove, specializirane za izobraževanje, izpopolnjevanje in izgrajevanje zmogljivosti, NVO, ki se ukvarjajo s socialnimi zadevami (enakost med spoloma, integracija, generacijska vprašanja, ipd.) in kulturno dediščino, omrežja, kot je "Povezanost v Alpah" in "Alpsko mesto leta".

Tematski cilj "Na znanju temelječa družba na celotnem območju Alp"

Sposobnost družbe, da ustvarja in izkorišča znanje, je ključni dejavnik za razvoj, rast in boljše življenjske pogoje. Konkurenčne raziskave in izobraževalne infrastrukture in ustanove, ki podpirajo inovativnost in omogočajo uporabo visoko zmogljive informacijske in komunikacijske tehnologije, so predpogoj za uvrstitev med vodilne v inovativnosti. V velemestnih območjih okrog Alp in v alpskih mestih obstaja visok nivo znanja in inovativne zmogljivosti, ki se uvrščata na globalno raven. Ohranjanje in razvijanje te pozicije, posebno na alpsko specifičnih področjih knowhow-a, kot so turizem, tehnologija, povezana z alpskimi športi in življenjskim stilom, področje gozdarstva, biologija in visokokakovostna proizvodnja hrane, je ključnega pomena za to, da ostane območje Alp konkurenčno na evropski in globalni ravni. Za spodbudo odličnosti v raziskovanju in razvoju je potrebno okrepiti sodelovanje med tistimi, ki znanje zagotavljajo, različnimi privatnimi družbami in javnim sektorjem. Razvijati bi bilo potrebno boljše sodelovanje med raziskovalnimi inštituti v Alpah, tistimi v velemestih in v ostalih gorskih regijah: ključna prednostna naloga ni razviti vodilnih raziskovalnih inštitutov na svetovni ravni, ampak zagotoviti, da bodo alpski deležniki imeli vpliv na procese produkcije znanja in dostop do potrebnega znanja preko ustreznih omrežij, za katera bodo skrbeli posamezniki s potrebnimi sredstvi na lokalni ravni in lokalne ustanove.

Specifični cilji	ALP	MRS	Dr
Okrepiti zmogljivost raziskovalne infrastrukture in povezanost z vodilnimi ustanovami na svetovni ravni.		✓	✓
Okrepiti sodelovanje med univerzami in drugimi raziskovalnimi centri na območju Alp, z velemestnimi območji in ostalimi gorskimi območji.	✓	✓	✓
Omogočiti prenos rezultatov raziskav do praktikov na področju izobraževanja in izpopolnjevanja, v privatnem sektorju, mestnih občinah in upravi.	✓	✓	✓
Izboljšati bazo znanja o alpskih problemih z zagotovitvijo usklajene baze podatkov in informacij o Alpah, npr. z bazami podatkov na alpski ravni.	✓		✓
Izboljšati ukrepe za okrepitev digitalne ekonomije: e-vsebine in e- službe za izboljšanje učinkovitosti in kakovosti javnih in privatnih služb (socialnih služb, špecerije itd., e-trgovine za alpske proizvode, e -učenja in e-uprave).	✓	✓	✓

ALP - Program »Območje Alp«; MRS – Makro-regionalna strategija; Dr – drugi okvirji, kot npr. politika raziskovanja

Ključni nosilci dejavnosti

Nacionalne in regionalne ustanove, ki so odgovorne za raziskovanje in razvoj; razvojne agencije, ki podpirajo začetne in inovativne izdelke, raziskovalni skladi; univerze in drugi raziskovalni inštituti; transalpska omrežja (ISCAR= Mednarodni znanstveni odbor za raziskovanje Alp); privatne ustanove, ki podpirajo raziskave.

Tematski cilj "Izboljšati podjetništvo in inovativnost v proizvodnji, obrti, industriji, storitvenih dejavnostih in turizmu"

Območje Alp ima raznoliko gospodarsko strukturo z visokim deležem majhnih in srednje velikih podjetij. Po eni strani lahko alpsko gospodarstvo gradi na svojem tradicionalnem znanju, ki je blizu alpskemu teritoriju, po drugi strani pa je v mnogih alpskih območjih povezava med visokim številom majhnih podjetij in razvojno raziskovalnimi ustanovami ter inovativnimi centri šibka. Potrebno je izboljšati tehnične, finančne in organizacijske okvirje, da bi pritegnili tako imenovane "nove vaščane" ali "nove hribovce", ponuditi nove poslovne tečaje za spodbudo inovativnih procesov in proizvodnjo visokokakovostnih proizvodov in storitev, ki bodo zaželeni na globalnem trgu. Turizem se sooča z velikimi izzivi zaradi globalne konkurence, podnebnih sprememb in starajoče se družbe. Inovacije v smeri trajnostnega turizma z močnimi povezavami s kmetijskim sektorjem bi lahko pomenile nove priložnosti za glavno področje alpskega gospodarstva. Razen usmerjenosti h globalnemu trgu se morajo različne pobude usmerjati bolj na notranje delovanje alpskega gospodarstva: Kako bi lahko alpski dobavitelji dobrin in storitev bolje zadovoljili povpraševanje alpske populacije in izboljšali rezultate lokalnih gospodarstev? Kakšna delovna mesta bi pritegnila zakonske partnerje in otroke sedaj zaposlene populacije, s čimer bi se izboljšalo socialno stanje v alpskih skupnostih? Širši pogled na poslovne spodbude, kot npr. boljše upoštevanje notranjih potreb, več pozornosti vprašanjem enakosti med spoloma in starejše populacije pa tudi sedanjim dejavnikom neravnovesja v lokalnih skupnostih, bi izboljšal možnosti za uspeh. Čeprav je izvajanje mednarodno konkurenčnih dejavnosti pomembno, pa vendarle ne more biti vseobsegajoči cilj.

Specifični cilji	ALP	MRS	Dr
Oblikovati politiko, sprejeti ukrepe in izvajati dejavnosti za ustvarjanje boljših povezav med novim industrijskim vzorcem in okolji in tradicionalnim knowhow-om, z namenom izboljšati bazo alpskega gospodarstva v globalni konkurenci.	✓	✓	
Izboljšati tehnične, finančne in organizacijske okvirne pogoje za spodbudo alpskega podjetništva in za večjo inovativnost alpskih proizvodov in storitev.		✓	
Izboljšati tehnične, finančne in organizacijske okvirne pogoje za širitev obstoječe odličnosti na področju zelene gradnje z regionalnimi materiali, inovativne arhitekture, standarda pasivnih hiš in lokalnih obrti.	✓	✓	✓
Okrepiti vlogo velemest in mest kot kompetenčnih središč na globalnem trgu.		✓	✓
Zagotoviti tehnične, finančne in organizacijske okvirje za zagotovitev podpore visoko izobraženim strokovnjakom na začetku kariere in za vzpostavitev ustreznih podpornih centrov.	✓	✓	✓
Omogočiti inovacije v smeri trajnostnega, nizkoogljičnega in na izkušnjo osredinjenega turizma s kombiniranjem tradicionalnega znanja in rezultati raziskav.	✓	✓	

ALP - Program »Območje Alp«; MRS – Makro-regionalna strategija; Dr – drugi okvirji

Ključni nosilci dejavnosti

Nacionalni in regijski uradi za gospodarske zadeve, gospodarski razvoj in inovacije; trgovske in industrijske zbornice, krovne organizacije za obrtništvo, turistične organizacije, inovacijski centri, klastri organizacije in omrežja.

Tematski cilj "Obvladovanje tveganj in priložnosti, povezanih z okoljskimi in podnebnimi spremembami"

Kulturna krajina in bogata biotska raznovrstnost spadata med osnovno bogastvo območja Alp, saj omogočata visoko kakovost življenja in predstavljata globalno atrakcijo. Zaradi svoje topografske zgradbe je Alpski prostor značilno okoljsko ranljiv. Razen tega nanj vplivajo podnebne spremembe močnejše kakor na nižinske predele: pričakovati je, da bodo imele spremembe, kot so višanje temperature, pomanjkanje vode, povečanje naravnih tveganj, kot so na primer poplave, pa tudi upad zimskega turizma v nižjih predelih, daljnosežne vplive na alpsko gospodarstvo, družbo in naravo. Za obvladovanje vedno pogostejših tveganj, ki so povezana z okoljskimi in podnebnimi spremembami, so potrebna prizadevanja na transnacionalni ravni. Moč teh prizadevanj je odvisna od obsega tveganj oz. ali imajo le-ta transnacionalni obseg (npr. ko gre za strukturne spremembe v padavinah in rečnem toku) in ali so tveganja podobna po celotni alpski regiji (npr. migracija gorskega rastlinja in vedno novi mrčesi v višavju). Osredotočiti se je torej potrebno na izbiro ustreznih načinov in nivojev posegov. Razen tveganj bodo podnebne spremembe prinesle tudi nove priložnosti, ki jih bi bilo potrebno izkoristiti. Pritisk na okolje na območju Alp ne nastaja le zaradi podnebnih sprememb, ampak tudi zaradi različnih dejavnosti človeka, kar velja predvsem za urbana in turistična območja z visokim deležem prometne infrastrukture, v katerih je visoka intenzivnost različnih dejavnosti povečala onesnaženost zraka in vode, onesnaženje s hrupom, izkoriščanje zemlje in razdrobljenost habitatov in krajin.

Specifični cilji	PAP	MRS	Dr
Poglobiti transnacionalno sodelovanje na področju okoljske zaščite in ohranjanja krajine in biotske raznovrstnosti.	✓	✓	✓
Izboljšati okoljsko situacijo (zrak, prst, vodo, hrup), predvsem na urbanih območjih.		✓	✓
Izboljšati povezanost med območji z visoko ekološko vrednostjo.	✓	✓	✓
Prilagoditi kmetijstvo in gozdarstvo in njune različne funkcije vplivom podnebnih sprememb.	✓	✓	✓
Oblikovati transnacionalne standarde za blaženje in prilagoditev podnebnim spremembam.	✓	✓	✓
Oblikovati inovativne strategije za preoblikovanje zimskega turizma v nižjih predelih.	✓	✓	
Napovedovati, blažiti in upravljati z vplivi naravnih in tehnoloških tveganj.	✓	✓	✓
Urejati čezmejno upravljanje tveganj na splošno in še posebej poplavnih tveganj.	✓	✓	✓

ALP - Program »Območje Alp«; MRS – Makro-regionalna strategija; Dr – drugi okvirji, kot npr. ukrepi okoljske politike

Ključni nosilci dejavnosti

Nacionalni in regionalni uradi za okolje, zaščito narave, ocenjevanje tveganja, kmetijstvo, gozdarstvo in prostorsko načrtovanje; raziskovalni inštituti, specializirani za podnebne spremembe, preprečevanje tveganj, biotsko raznovrstnost in kmetijstvo, gozdarstvo in prostorsko načrtovanje; zaščitena območja in njihova alpska omrežja, kot ALPARC (Mreža zavarovanih območij v Alpah), okoljske NVO, Alpska konvencija.

Tematski cilj "Učinkovita in trajnostna raba endogenih naravnih virov"

Alpe so bogate z naravnimi viri in surovinami. Ne le da dajeta alpsko kmetijstvo in gozdarstvo visokokvalitetne proizvode, ampak zagotavljata tudi dragocene ekosistemske vire in vrednote (vodo, zrak, prst, kulturne krajine) milijonom ljudi. Alpe imajo pomembno vlogo evropskega vodnega stolpa. Ob upoštevanju že omenjenih strateških ciljev, kot so povečati prilagodljivost in odpornost območja Alp in preiti na zeleno ekonomijo, bo potrebno zmanjšati uporabo prirodnih virov in jo narediti učinkovitejšo in bolj nizkoogljično ter tako ločiti odvisnost gospodarske rasti od izkoriščanja virov. Cilj je zagotoviti, da izkoriščanje naravnih virov ne bi ogrozilo načel trajnostnega razvoja. Razen tega je potrebno upoštevati interese udeležencev na različnih nivojih. Medtem ko velja izkoriščanje mineralnih surovin na evropski ravni za privlačno priložnost, ki odpira nova delovna mesta in prinaša dobiček, lahko z lokalne ali regijske perspektive velja za destruktivno in gospodarsko manj zanimivo dejavnost, kot je npr. razvoj turizma. Transnacionalni projekti lahko tako po eni strani pomagajo lokalnim in regionalnim deležnikom pri sprejemanju kompleksnih odločitev na področju izkoriščanja naravnih virov, tako da jim zagotavljajo dostop do potrebnega strokovnega znanja in izmenjave izkušenj. Po drugi strani pa lahko prispevajo k izboljšanju večnivojskega upravljanja izkoriščanja virov s ciljem, da se zagotovi boljše ravnovesje interesov različnih območij in skupin in bolj uravnotežena razporeditev gospodarskega dobička.

Specifični cilji	ALP	MRS	Dr
Oblikovati politiko, sprejeti ukrepe in izvajati dejavnosti za uresničevanje prehoda na zeleno ekonomijo.	✓	✓	
Uveljaviti naravno dediščino kot osnovo za edinstvene alpske izdelke in storitve na globalnem trgu.	✓	✓	
Oblikovati nadaljno politiko in ukrepe za utrditev vloge območja Alp kot evropskega vodnega stolpa, upoštevajoč različne javne in privatne interese.		✓	
Izboljšati okvirne pogoje za trajnostno kmetijstvo in gozdarstvo, upoštevajoč njuno vlogo ekosistema.		✓	
Izboljšati ukrepe za spodbudo raznovrstnosti kmetijske proizvodnje in njene sinergije z trajnostnim turizmom.	✓	✓	
Vzpostaviti standarde kakovosti za upravljanje z gozdovi (kot npr. FSC)		✓	✓
Izboljšati ukrepe za bolj učinkovito izrabo virov v različnih predelih ter tako zmanjšati na minimum negativne vplive na okolje in biotsko raznovrstnost.	✓	✓	✓

ALP - Program »Območje Alp«; MRS – Makro-regionalna strategija; Dr – drugi okvirji

Ključni nosilci dejavnosti

Nacionalni in regionalni uradi za probleme, povezane z vodo, kmetijstvom in gozdarstvom; raziskovalni inštituti, specializirani za kmetijstvo, gozdarstvo in vodovje, kmetijske zbornice, regionalne zveze proizvajalcev in potrošnikov, panalpske NVO in Alpska konvencija.

Tematski cilj "Prehod na nizkoogljični energetski sistem"

Prehod na pofosilni in nizkoogljični energetski sistem je ena izmed glavnih prednostnih nalog prehoda na zeleno ekonomijo. Območje Alp nudi veliko raznolikost obnovljivih virov energije: hidroenergijo, biomaso, veter in solarno energijo. Prehod na zeleno ekonomijo v proizvodnji je priložnost za alpske regije, da ponovno pridobijo več avtonomije na področju energetike ali pa celo postanejo energetski izvoznik, kot to trenutno velja za elektriko ob konicah. Posebno obrobne regije bi lahko imele korist od izkoriščanja energetskih virov in bi lahko ponudile zanesljivo dobavo po zmerni ceni proizvodnemu sektorju. Na področju mobilnosti bi lahko predstavljal prehod na električna vozila obetajočo zeleno alternativo motorjem z notranjim izgorevanjem, pod pogojem, da bi električno energijo proizvajali iz obnovljivih virov in da bi bilo mogoče ponovno polnjenje baterije prilagoditi nestanovitni proizvodni kapaciteti in njeni uporabi. Upoštevati je potrebno, da je bolj intenzivno izkoriščanje naravnih virov za proizvodnjo energije v nasprotju s cilji varovanja narave, krajine in biotske raznovrstnosti, pa tudi s turističnimi in drugimi interesi lokalnega prebivalstva. S tehnološkega stališča bi povečana uporaba solarne energije (veter, fotovoltaična energija) za proizvodnjo elektrike zahtevala nove akumulacijske tehnologije in nova visokonapetostna omrežja. Uporaba pametnih omrežij je šele začetek. Glede na bogastvo naravnih virov in svoje dolgoletne izkušnje na področju obnovljivih virov energije bi lahko postalo območje Alp vzorčno za novo generacijo proizvodnje zelene energije.

Specifični cilji	ALP	MRS	Dr
Oblikovati politiko, sprejeti ukrepe in izvajati dejavnosti za varčno in učinkovito uporabo energije na vseh nivojih in na vseh področjih.	✓	✓	✓
Oblikovati in izboljšati ukrepe za načrtovanje decentralizirane proizvodnje energije, ki bi temeljila na obnovljivih virih energije.	✓	✓	✓
Izboljšati regionalne okvirje za trajnostno uporabo vetra in sončne energije.	✓	✓	✓
Oblikovati politiko, sprejeti ukrepe in izvajati dejavnosti za okrepitev čezmejne koordinacije visokonapetostnih omrežij.		✓	
Razviti prihodnjo perspektivo območja Alp kot energetske shrambe za potrebe ob konicah.		✓	
Oblikovati alpsko stališče glede TEN-E-politike.		✓	✓
Oblikovati ukrepe in postopke za pogajanje in uravnavanje interesov med proizvodnjo energije in drugimi oblikami izrabe zemlje ter njeno zaščito.	✓	✓	
Podpreti koncepte in strategije za regionalno energetske samozadostnost in avtonomijo.	✓	✓	
Oblikovati in preizkusiti izčrpne koncepte mobilnosti, ki naj temeljijo na obnovljivih virih.	✓		

ALP - Program »Območje Alp«; MRS – Makro-regionalna strategija; Dr – drugi okvirji, kot npr.TEN.

Ključni nosilci dejavnosti

Nacionalni in regionalni uradi, odgovorni za energetiko in vire; nacionalni in regionalni uradi za regionalno in prostorsko načrtovanje; raziskovalni inštituti za energetske gospodarstvo in tehnologije; podjetja za proizvodnjo in distribucijo; posredovalne organizacije za regijonalni razvoj, alpske NVO, Alpska konvencija.

Tematski cilj "Razviti novo kakovost upravljanja na področju mobilnosti in prometa"

Motorizacija, cestna infrastruktura in telekomunikacije so spremenile območje Alp v na splošno zelo dostopno območje. Kljub temu pa se v notranjosti soočajo z več prometnimi preprekami kot v nižinah. Izgradnja in vzdrževanje infrastrukture v alpskem območju sta veliko dražji, pa tudi vplivi na okolje so močnejši, kot je to v negoratih predelih. Pomanjkanje prostora zaradi različne izrabe zemljišč v dolinah omejuje nadaljnje širjenje infrastrukture. Posebno v urbanih območjih in v okolici priljubljenih turističnih točk pogosto prihaja do prometnih zastojev in kaosa. Po drugi strani pa imajo redko naseljena območja na voljo vedno manj javnega prevoza zaradi vedno večje motorizacije in upada populacije. Socialne skupine brez avtomobila ali vozniškega dovoljenja (mladi in starejši občani) tako izgubljajo priložnosti za mobilnost. Upad javnih služb še povečuje mobilno omejenost teh skupin. Razen tega redko naseljena in bolj oddaljena območja ne dobijo dostopa do hitrega interneta brez posredovanja javnosti in subvencij. Vedno večji digitalni razkorak bi lahko bil dodaten razlog za to, da bolj oddaljena območja zaostajajo za drugimi.

Prihodnji razvoj infrastrukture na področju širitev glavnega cestnega omrežja (avtocest in hitrih cest) je omejen zaradi stroškov in vplivov na okolje. Naslednja razvojna faza bo širitev hitrega železniškega omrežja, od katerega bodo imela največ koristi velemestna območja in večja alpska mesta, kar bo še nadalje poglobilo razliko v dostopnosti med urbani in obrobni podeželski območji. Obenem bodo nove infrastrukture, kot na primer Gotthard Base tunel (ki bo odprt v letu 2016), znatno spremenile pogoje za tranzitni promet skozi Alpe. V teh okoliščinah bo imelo upravljanje mobilnosti in izboljšanje logistike nedvoumno prednost pred nadaljnjim širjenjem prometne infrastrukture. Trenutno nacionalne in regionalne meje z integrirano službo javnega prevoza pa tudi s prometnim informacijskim sistemom pogosto omejujejo mobilnost. Vendar individualna mobilnost ne pozna administrativnih meja. Prav zato bodo potrebni transnacionalni naporji za razvoj nove kakovosti na cilj usmerjenega upravljanja mobilnosti.

Specifični cilji	ALP	MRS	Dr
Izboljšati politiko, ukrepe in dejavnosti za boljšo integracijo čezmejnih služb javnega prevoza.	✓		✓
Razviti multimodalni in večjezični prometni informacijski sistem.	✓	✓	
Razviti skupne čezmejne ukrepe in omrežja za načrtovanje prometa.	✓	✓	
Okrepiti politiko, ukrepe in dejavnosti v zvezi z okolju prijaznim prevozom dobrin in logistiko.	✓	✓	
Poskrbeti za okolju prijazno medsebojno povezavo med načini prevoza in prostorskimi strukturami.	✓	✓	
Okrepiti prostorsko politiko za zmanjšanje potovalnih razdalj in odvisnosti od uporabe avtomobila.	✓		
Zmanjšati na minimum negativne vplive prometa (hrup in onesnaženje zraka).	✓	✓	
Oblikovati politiko, sprejeti ukrepe in izvajati dejavnosti za zmanjšanje digitalnega razkoraka v oddaljenih območjih.	✓		✓

ALP - Program »Območje Alp«; MRS – Makro-regionalna strategija; Dr – drugi okvirji

Ključni nosilci dejavnosti

Nacionalni in regionalni uradi za promet, upravljanje mobilnosti in prostorski razvoj; podjetja za javni prevoz; organizacije na nacionalni in regionalni ravni za integriran javni prevoz; razvoj in dobava prometnih informacijskih sistemov; organizacije za marketing turizma, NVO za probleme v zvezi z alpskim prometom, Alpska konvencija.

Tematski cilj "Okrepiti transalpsko omrežje in zmožnosti upravljanja"

Posameznikom in majhnim skupnostim v globalnem svetu, ki postaja vedno kompleksnejši, v katerem delujejo različne gonilne sile, spremembe pa so vedno hitrejšje, je vedno težje samim najti neke ustrezne rešitve. Sodelovanje med različnimi področji in nivoji je postalo nuja. Razen tega je za okrepitev teritorialne kohezije na območju Alp potrebno boljše sodelovanje med regijami z različnimi vzorci rasti (urbane, podeželske, turistične, rastoče, stabilne, propadajoče).

Večnivojsko upravljanje ne pomeni le obetajočega koncepta, ampak predstavlja predpogoj za uspešno soočanje z možnostmi in nevarnostmi, omenjenimi v SWOT analizi, in za uresničevanje zastavljenih strateških ciljev. Medtem ko je v različnih strategijah in na konceptualni ravni potreba po vertikalnem in horizontalnem transnacionalnem sodelovanju vedno bolj sprejeta in prisotna, pa ostajata institucionalno ozadje in osnovna sredstva, ki bi tej potrebi vdihnili življenje, šibka točka. Tudi možnosti za sodelovanje organizacij civilne družbe in ostalih interesnih skupin pri političnem odločanju na različnih ravneh so pogosto nejasne. Razen tega zaradi pomanjkanja komunikacije prihaja do sporov med različnimi skupinami.

Za izboljšanje transalpskega sodelovanja je potrebno jasno opredeliti ustrezna polja sodelovanja in probleme (delati prave stvari!), razen tega je potreben knowhow v zvezi z mreženjem in sodelovanjem, pa tudi ustrezne veščine in sposobnosti (delati stvari prav!)

Specifični cilji	ALP	MRS	Dr
Razviti sposobnosti, postopke in ustanove za transnacionalno upravljanje.	✓	✓	
Nuditi izpopolnjevanje in izobraževanje za izboljšanje sodelovalnih veščin in veščin mreženja ter zmožnosti alpskih deležnikov.	✓	✓	✓
Okrepiti prenos znanja glede na vertikalno, horizontalno in področno upravljanje.	✓		
Razviti in gojiti obstoječa in nova transnacionalna omrežja na različnih področjih: promet, gospodarstvo, okolje, raziskovanje in razvoj, izobraževanje in kultura, sprejemanje ukrepov in upravljanje.	✓	✓	
Podpirati sodelovanje med mestnimi občinami in regijami, uporabljajoč modele PPP (modeli partnerstev med javnim in privatnim sektorjem).	✓	✓	
Razviti različne vrste regionalnih modelov upravljanja.	✓	✓	
Izboljšati sodelovanje alpskih mest z njihovo okolico.	✓		
Izboljšati interakcije v sodelovanju okoliških glavnih mest z njihovim alpskim okoljem.	✓		
Gojiti partnerstva med mesti in podeželjem.	✓	✓	
Omogočati izmenjavo znanja in izkušenj med Alpskim prostorom in drugimi goratimi predeli v Evropi in na drugih kontinentih.		✓	✓

ALP– Program »Območje Alp«; MRS – Makro-regionalna strategija; Dr– drugi okvirji

Ključni nosilci dejavnosti

Program »Območje Alp«, Alpska konvencija, Arge Alp (Zveza alpskih regij), alpska omrežja, kot so CIPRA (Mednarodna komisija za varstvo Alp), ALPARC, ISCAR, Povezanost v Alpah, Alpsko mesto leta, Alpski biseri, Nena, velemesta, kot so Munchen, Dunaj, Milano, Torino, Lyon; evro-regije; področne transnacionalne omrežne organizacije na področju prometa, turizma, energije, upravljanja z vodami, upravljanja tveganj, kmetijstva in gozdarstva, raziskovalna omrežja.